

תוכן עניינים

שער א': כללי	1
פרק א': מבוא	1
פרק ב': ייצוג בתביעות קטנות	7
פרק ג': מתן היתר ייצוג כשאחד הצדדים לתביעה הקטנה הוא עורך-דין	33
פרק ד': דיני הראיות וסדרי דין בבית-משפט לתביעות קטנות	43
1. כללי	43
2. פיצול סעדים	44
3. הגמשת דיני הראיות	47
4. הגמישות איננה חודרת לתחום המהותי - כללי נטל ההוכחה	47
שער ב': סמכות בית-המשפט בדונו בתביעות קטנות	51
פרק א': כללי	51
פרק ב': חוק בתי-המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984 וצווים	53
1. חוק בתי-המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984	53
2. צו בתי-המשפט (שינוי סכום התביעה בתביעות קטנות), התשס"ח-2008	56
פרק ג': סמכות בית-המשפט והליכי דיון בתקנות השיפוט בתביעות קטנות	59
פרק ד': ההבדלים בין בית-משפט לתביעות קטנות לבין בית-משפט רגיל	61
1. כללי	61
2. סמכות עניינית - הגבלת הסמכות	61
3. סמכות מקומית - חלופות שונות	63

4.	מיהות התובע מוגבלת.....	63
5.	ייצוג על-ידי עורך-דין ברשות בית-המשפט ומטעמים מיוחדים שיירשמו.....	63
6.	בית-משפט לתביעות קטנות אינו קשור בסדרי הדין הנוהגים בבית-משפט אחר, יפעל בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה.....	64
7.	אופן הגשת הערעור.....	65
8.	ראיות - בית-משפט לתביעות קטנות יהיה רשאי לקבל ראיה אף אם לא היתה קבילה בבית-משפט אחר.....	65
שער ג': תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), התשל"ז-1976		
- הדין דברי הסבר וההלכה הפסוקה		
67	פרק א': הגדרות - תקנה 1 לתקנות.....	67
69	פרק ב': מקום השיפוט - תקנה 2 לתקנות.....	69
87	פרק ג': כתב תביעה - תקנה סעיף 3 לתקנות.....	87
95	פרק ד': הזמנה לדין - תקנה 4 לתקנות.....	95
5	פרק ה': כתב הגנה, תביעה שכנגד והודעת צד שלישי - תקנה 5 לתקנות.....	97
103	פרק ו': אגרות - תקנה 6 לתקנות.....	103
105	פרק ז': עתקים של כתבי הטענות והמצאתם - תקנה 7 לתקנות.....	105
107	פרק ח': בקשות - תקנה סעיף 8 לתקנות.....	107
109	פרק ט': סמכות בית-המשפט - תקנה 9 לתקנות.....	109
111	פרק י': נתבע שלא הגיש כתב הגנה - תקנה 10 לתקנות.....	111
115	פרק י"א: אי-התייצבות למשפט - תקנה 11 לתקנות.....	115
127	פרק י"ב: ביטול החלטה שלא בפני בעל דין - תקנה 12 לתקנות.....	127
133	פרק י"ג: סדר הדיון - תקנה 13 לתקנות.....	133
137	פרק י"ד: פרוטוקול - תקנה 14 לתקנות.....	137

פרק ט"ו: פסק-דין - תקנה 15 לתקנות	141
פרק ט"ז: ערעור - תקנה 16 לתקנות	147
פרק י"ז: דוגמאות מפסיקות בתי-המשפט לתביעות קטנות	157
1. פיצוי כספי בסך 1,200 ש"ח בגין תמורה שלא שולמה לתובע עבור שירותי מוזיקה	157
2. הנתבעת תישא בהוצאות התובעים בגין ליקויים בדירה ששכרו כשותפים	157
3. שליחת הודעות פרסומת בניגוד לחוק הבזק	158
4. תביעה לתשלום עבור עבודות אינסטלציה	159
5. תביעה לתשלום סך של 25,540 ש"ח בגין ליקויי בניה	159
6. טענת התובעת כי מימוש הבטוחה בגין התחייבויות הדדיות נעשה שלא כדין	160
7. התובעת הזמינה מהנתבע תכנון תוספת בניה בשתי קומות בדירתה; על התובעת היה לשלם לנתבע עבור שתי עבודות התכנון	161
8. התקשרות בהסכם בעקבות פרסום כוזב בו	161
9. מחלוקת לעניין הנזק שנגרם למכונית התובע	162
10. טיפול בלייזר שלא צלח	163
11. תביעה בגין נזק שנגרם לאופנוע התובע	163
12. בהיעדר אחריות של המתקין אשר ממנו נרכשה הטלוויזיה, ברי שאין לייחס אחריות כלשהי לגורם ממנו נרכשה הטלוויזיה	164
13. הנתבעת תפצה את התובע בסכום כולל של 5,000 ש"ח בגין כל ההפרות על שיגור דבר פרסומת באמצעות מתקן בזק	164
14. לא סביר שנהג המעורב בתאונת דרכים הוא שיידרש להזמין משטרה לצורך החלפה של פרטים, כל זאת בשעה שלרכבו כלל לא נגרם נזק בתאונה	165
15. מחיקת התביעה על-הסף	166

16.	שומר בכניסה למועדון השתמש כלפי התובע בביטויים פוגעניים, משפילים ומעליבים והתנהגות בלתי-הולמת ומשפילה.....	166
17.	התובעת, הצטרפה לטיול לסין שאירגן ועד עובדי מלון הילטון תל אביב; בית המלון שבו המטיילים אוכסנו בביגין, אינו המלון שהובטח להם בכתב.....	167
18.	התובע טוען כי הנתבעת מסרה מכשירי טלפון סלולרי לאנשים שהוא לא קשור איתם וחייבה את חשבונו בגינם.....	168
19.	התובע עשה שימוש במוצר (מערכת תופים אלקטרונית) בכך שהוא חיבר אותו לחשמל ולכן התובע לא היה רשאי לבטל את העסקה.....	169
20.	בית-המשפט חייב את הנתבעת לשלם סכום של 3,350 ש"ח בצירוף מע"מ בגין הוצאות משפט ובגין שירותי אדריכלות.....	169
21.	האם היה התובע בדירה בעת התקנת המעבה ונתן את אישורו להתקנה באופן החוסם את החלון?.....	170
22.	הסכם שכירות שנעשה בעל-פה בין הצדדים.....	171
23.	תביעה בגין נזקים שנגרמו לרכב התובע בתאונת דרכים שהתרחשה.....	172
24.	התובע תבע החזר שווי הפיקדון בסך 350 ש"ח ופיצוי בגין אי-הגעת הטכנאי בסך 5,000 ש"ח.....	173
25.	שני הצדדים הואשמו ברשלנות וגרמו נזק בפגיעה במכוניתו של התובע.....	174
26.	האחריות לתאונה רובצת על התובע אשר לא שמר מרחק, לא הבחין ברכבו של צפתי נוסע אחורנית ונהג בחוסר זהירות.....	174
27.	הנתבע הכביד על שוכרים אפשריים ומנע מן התובעת להשכיר את הדירה.....	175

28. טענת התובעים כי מיד לאחר השימוש הראשון במקלחון, זולגים מים ונקוות שלוליות מחוץ למקלחון. לדבריהם, הגיע המתקין, ניסה לתקן, לא הצליח, וההצעה הנוספת להדביק פס אלומיניום על הרצפה, אינה מקובלת עליהם.....	176
29. התאונה נגרמה עת שהתובע עמד ברמזור ולכן אין ליחס לתובע כל רשלנות תורמת לקרות התאונה.....	177
30. תביעה בגין רכישת כרטיס טיסה שרכשה התובעת עבורה ועבור שתי החתולות שלה.....	177
31. התובעת לא הראתה ולו לכאורה, כי לקוחות אחרים רכשו, באותו מחיר, אצל הנתבעת אייפון 5 עם זיכרון של 32 גיגה.....	178
32. תביעה בגין תאונת שרשרת.....	179
33. התובע הינו סוחר רכבים אשר עוסק ברכישת רכבים במצב ניזוק לאחר תאונה. הנתבעים הם מוסך שתיקן את הרכבים של התובע והבעלים.....	179
34. הנתבע מודה שפגע ברכב התובע מאחור אולם המחלוקת היא לעניין גובה הנזק.....	180
35. היה על התובע לשלם לנתבע עבור לימוד התיק, אף אם לא ייקח הנתבע על עצמו את הטיפול בתיק.....	180
36. האם אירוע טרור מהווה כוח עליון; עיכוב טיסה במספר שעות....	181
37. בעת קרות התאונה, היה הנהג עובדה של הנתבעת 1 והתאונה התרחשה במהלך עבודתו של הנהג אצל הנתבעת 1.....	182
38. רשות ערעור על פסק-דין שניתן על-ידי בית-משפט לתביעות קטנות תינתן במקרים חריגים.....	183
39. גם כאשר מדובר בהודעת מסר קצר, יש לאפשר לנמען אפשרות של משלוח הודעת הסירוב.....	184

40. לצורך שיגור דבר פרסומת נדרשת הסכמתו המפורשת של הנמען.....	185
41. משלוח הפרסומת היה אסור מלכתחילה ללא הסכמת התובע.....	187
42. תובע בתביעה מהסוג הנדון, בבואו להגיש תביעה לבית-המשפט אשר מטרתה, בין היתר, להגשים את תכליתו של החוק ולהרתיע את המפרסמים שעוברים על-תנאיו, שומה עליו להוכיח את תביעתו מבחינה ראייתית כדבר דבור על אופניו ולהגיש תביעה המצביעה על השרשרת הסיבתית המובילה בין המפרסם הנטען, לבין מקבל דבר הפרסומת בצורה שלא מותירה מקום לספק לגבי זהותו.....	188
43. פיצוי ללא הוכחת נזק בשל משלוח דבר פרסומת במסרון כאשר ניתן סיוע על-ידי "ספאם-אוף" - גוף הנותן שירות למקבלי הודעות "ספאם".....	190
44. לא עלה בידי התובע להרים את הנטל כנדרש ומשכך - לא עלה בידו לסתור את טענת הנתבעת ולפיה אישר בחתימתו לקבל דברי פרסומת ממנה.....	193
45. התובע עמד בנטל להוכיח כי דבר הפרסומת המפר נשלח אליו על-ידי מי מטעמה של הנתבעת אך נכון יותר להחיל את העיקרון המשלים שלפיו ככל שמספר ההפרות גדל יש לעצור בגובה הפיצוי אשר יהיה בו כדי להרתיע ולעודד הגשת תביעות יעילות אך לא מעבר לכך.....	195
46. גם אם לא הוכיחה הנתבעת את קבלת הסכמת התובע למשלוח דברי פרסום לכתובת הדוא"ל שלו הרי שגובה הפיצוי אמור להיות מושפע באופן משמעותי עקב חוסר תום-ליבו של התובע וניסיונו להטעות את בית-המשפט.....	196
47. התובע לא הוכיח את הקשר הסיבתי בין הנתבעת לבין הודעת ה-SMS שנשלחה לטענתו למכשירו.....	198

48. אין מקום לחייב את הנתבעת בתשלום פיצוי מקסימלי בגין כל הודעת דוא"ל שנשלחה אל התובעת.....	199
49. בית-המשפט לא מצא הצדקה להקלה נוספת אף בדרכי ההוכחה, ולאפשר את פסיקת הפיצוי אף מבלי שיוצג אותו מסרון מפר.....	203
50. לצורך שיגור דבר פרסומת נדרשת הסכמתו המפורשת של הנמען, והעובדה שהלה לא ביקש מן המפרסם להסירו מרשימת התפוצה אינה מעלה או מורידה לעניין עצם החבות.....	205
51. בית-המשפט קבע כי התובע יזכה לפיצויים אך לא לפיצויים מקסימליים עקב שיהוי.....	207
52. הנתבעת הפרה את הוראות סעיף 30א(ב) לחוק התקשורת, שכן שלחה לתובע דבר פרסומת בלא שקיבלה הסכמה מפורשת ובכתב של הנמען.....	209
53. הנתבעת לא עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח כי בהודעות שנשלחו אל התובע או במי מהן ניתנה אפשרות ההסרה כנדרש על-פי חוק התקשורת.....	211
54. התובע לפיצוי בגין הודעות פרסום חייב להניח את דעת בית-המשפט שהפרסום הגיע לידי ללא הסכמתו מראש.....	214
55. מדובר בהודעות שנשלחו לתובעת כאשר חלקן ללא הסכמה וללא הסרה וחלקן ללא הסכמה לאחר הודעה להפסיק זאת.....	216
56. האיסור לשלוח דברי פרסומת אינו חל כאשר ניתנת הסכמה מפורשת מראש על-ידי הנמען, בכתב, לרבות בהודעה אלקטרונית.....	217
57. מתן תוקף של פסק-דין להסכם בין הצדדים לשם סילוק התובענה.....	218
58. הבאת ראיות נוספות.....	219
59. יש לקבוע כי הנזק לא נסתר ואין כל הוכחה כי המדובר בנזק שאין מקורו בתאונה זו ו/או נזק מוגזם כטענת הנתבע.....	225

60. לא עלה בידי התובע להוכיח קשר סיבתי בין ההצפה הנטענת לבין הנזק שנגרם כאמור בכתב התביעה. 226

61. בנסיבות המקרה, בית-המשפט סבר שעל התובע היה מונח נטל להוכיח כי על-אף היותו נטול רישיון נהיגה הוא היה בעל הכישורים והניסיון הנדרש על-מנת לנהוג באופנוע, להבין ולהגיב באופן תקין וזהיר דיו לסיטואציה שנקרתה בדרכו. 230

62. תביעה כספית שהוגשה בין שכנים לבניין על רקע נזקים שנגרמו על-פי הנטען לרכב התובע בשל שימושם של הצדדים בחניון הבית המשותף בו הם מתגוררים. 235

63. מתן פסק-דין על יסוד כתב התביעה בלבד - תקנה 10 לתקנות - שימוש בתקנה זו אינו פוטר את בית-המשפט מלבחון אם התובע זכאי לכל הסעדים המבוקשים בהנחה שכל האמור בכתב התביעה הוא אמת. 239

64. במקרה הנדון אין מקום לפסוק פיצוי מלא בגין "בזבוז זמן" 242

65. תביעת התובע בהליך של תביעה קטנה לפיצוי בגין כך שהשגה שהגיש על חובת בידוד בשל חשיפה לכאורה לחולה קורונה לא נדונה וזאת למרות פניות חוזרות - התביעה התקבלה. 247

66. תביעה למתן צו להחלפת מצרך או לתיקונו ולחילופין לפיצוי כספי על-סך של 5,000 ש"ח. 253

67. הואיל ומדובר בתביעה כספית והואיל וגם בכתב התביעה צויין כי מקום מגוריו של הנתבע הוא בראשון לציון, אני מורה להעביר את הדיון לבית-משפט לתביעות קטנות באזור מרכז. 261

68. אין מחלוקת, כי מקום עסקיה של הנתבעת הוא בבני ברק ומקום המעשה או המחדל אף הוא בבני ברק - יוער, כי אין לתניית שיפוט נפקות בבית-משפט לתביעות קטנות, כך שזו אינה חלק מהשיקולים לקבלת הבקשה - בנסיבות אלה, הסמכות המקומית לדון בתביעה הוא של בית-משפט במחוז תל-אביב. משכך, אני מקבלת את הבקשה ומורה על העברת הדיון לבית-משפט במחוז תל-אביב..... 262

69. אין חולק כי מקום מושבה של הנתבעת בירושלים ואין למעשה גם חולק על כך שהתובע כלל אינו מתגורר בישראל (אלא בבריטניה), כאשר הכתובת שצויינה בכתב התביעה אינה שלו כי אם של משרד עורך-הדין המייצג אותו. לפיכך ועל-פי תקנה 2 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), סמכות השיפוט המקומית נתונה לבתי-המשפט במחוז ירושלים. 262

70. לאור תקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין), אין כל תוקף לתניית שיפוט..... 262

71. יישום תקנה 9 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין)..... 262

72. בית-המשפט לתביעות קטנות רשאי להסתמך על ראיות שאינן קבילות בערכאות אחרות..... 263

73. בית-משפט לתביעות קטנות הוקם על-מנת להקל על האזרח בתביעות לא מורכבות שהדיון בהן הינו מהיר וקצר. מנגד, כאשר המדובר בעניין מורכב וסבוך הדורש ברור מקיף, אין מקום שהוא יידון במסגרת תביעה קטנה..... 264

74. כאשר מדובר בפרסום או סחר שמעשה ברשת האינטרנט, ניתן להגיש תביעה לפי מקום מגורי התובע..... 264

75. רשות ערעור על פסק-דינו של בית-משפט לתביעות קטנות ניתנת רק במקרים חריגים, כאשר מתעוררת שאלה משפטית בדרגת חשיבות גבוהה או כאשר נעשה לאחד הצדדים עוול קשה, ואף כאשר נופלת טעות גלויה ובולטת בממצא עובדתי או ביישום הדין..... 265

76. בבית-משפט לתביעות קטנות קיימת גמישות בסדרי דין ודיני
 ראיות.....265

77. הסכום המרבי שניתן לתובע בבית משפט לתביעות קטנות.....266

78. על-פי תקנה 15 לתקנות שיפוט בתביעות קטנות (סדרי דין) על פסק-
 הדין להיות מנומק בצורה תמציתית 266

79. כמות התביעות המותרת בבית-משפט לתביעות קטנות 266

80. בית-משפט לתביעות קטנות לא יהיה קשור בסדרי הדין הנהוגים
 בבית-משפט אחר, ויפעל בדרך הנראית לו מועילה ביותר לצורך הגעה
 להכרעה צודקת ומהירה 267

81. בית-משפט לתביעות קטנות נועד לפתיחת שערי בית-משפט בפני
 "אזרח הקטן", כך שיתאפשר לו לנהל הליך זמין, יעיל ומהיר לבירור
 תביעה בסכום שאינו גבוה יחסית. מטרה זו מתממשת על-ידי פישוט הליכי
 דיון וגמישות בסדרי דין ודיני ראיות 268

82. בבית-משפט לתביעות קטנות יש צורך להוכיח את שיעור הנזק, למרות
 הגמישות הדיונית. כאשר מדובר ברכיב נזק שקשה להוכיח את שיעורו
 באופן מדויק בשל טבעו ניתן לפסוק פיצוי בדרך של אומדן 268

83. לאחר בחינת טענותיו של המבקש ובלי שיש בכך משום נקיטת עמדה
 לעניין סיכויי הצלחת בקשת הארכה, אשר הוגשה באיחור רב (שכן, כידוע,
 בקשת רשות ערעור על פסק-דינו של בית-משפט לתביעות קטנות יש להגיש
 תוך חמישה-עשר יום) או לעניין סיכויי הצלחת בקשת רשות הערעור
 לגופה, אם תוגש, לא נמצא מקום להיעתר לבקשה לעיכוב ביצוע פסק-דינו
 של בית-המשפט קמא 268

84. תום-הלב בתביעה קטנה 269

85. תביעה בגין נזקי גוף שנגרמו לקטינה בת כ- 8 שנים, עת נפלה ממיטה בחדר בבית מלון של הנתבעת - לכתב התביעה לא צורפה חוות-דעת או ראיות אחרות מהן ניתן ללמוד על פגם במיטה הנפתחת שממנה נפלה הקטינה, ולמעשה התובעים לא העלו כל טענה על פגם במיטה עצמה - התביעה נדחתה ..... 269.
86. כאשר מתקן הניזוק את רכבו, הראיה הנדרשת לגבי שיעור הנזק שנגרם לרכב היא ראיה ביחס לעלות התיקון בפועל. במקרה כזה, הקבלה או חשבונית התיקון, ישמשו כאסמכתא הטובה ביותר להוצאה שנאלץ הניזוק להוציא מכיסו לשם התיקון. כאשר עלות התיקון בפועל נמוכה מהערכת השמאי, פיצוי הניזוק על-פי חוות-דעת השמאי יהווה פיצוי יתר שיעמיד את הניזוק במצב טוב משהיה בטרם מעשה העוולה ויש לראותו כעשיית עושר ולא במשפט..... 270.
87. לקוח זכאי לבטל עסקה בה נקשר, ברם שומה עליו לעמוד בשני תנאים מצטברים: הביטול נעשה בפרק זמן של 14 יום; והלקוח נדרש משיב לידיו של העוסק את המוצר שנרכש כאשר הוא אינו פגום ולא נעשה בו שימוש..... 270.
88. בית-משפט לתביעות קטנות נועד לפתוח את שערי המשפט בפני "האזרח הקטן" - בין היתר, באמצעות "פישוט הליכי הדיון, תוך הגמשת סדרי הדין ודיני הראיות".... בית-המשפט לתביעות קטנות רשאי להסתמך על ראיות שאינן קבילות בערכאות אחרות... ולקבוע את סדר הבאת הראיות וטענות הצדדים "בדרך שנראית לו".... ברם, הגמישות בכל הקשור לדיני הראיות וסדרי הדין אינה חודרת לתחומי הדין המהותי, ואינה מאפשרת לבית-משפט לתביעות קטנות לקבל את תביעתו של תובע שלא השכיל להרים את נטל ההוכחה המוטל עליו... מכאן ועד חריגה מהוראות הדין המהותי באשר לנטלי ההוכחה - ארוכה הדרך, ובלתי-עבירה ..... 271.